

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชาเลือก

สาระทักษะการเรียนรู้

รายวิชา แหล่งเรียนรู้ในชุมชน (ทร๐๒๐๒๑)
ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
หลักสูตร ๔๐ ชั่วโมง จำนวน ๑ หน่วยกิต

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอสามโคก
สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปทุมธานี
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

สงวนลิขสิทธิ์ : อาคม จันตะนี

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนการสอนรายวิชาเลือก สาระทักษะการเรียนรู้ รายวิชา แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน (ทร๐๒๐๒๑) ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมแบบทดสอบความรู้ก่อนและหลังเรียนเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน รายวิชาเลือกหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จำนวน ๑ หน่วยกิต รวมชั่วโมงเรียน ๔๐ ชั่วโมง เนื้อหาสาระของเอกสารประกอบการเรียนการสอนเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และเข้าใจง่าย ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้จัดทำเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ มุ่งเน้นส่งเสริมการเรียนรู้ ตามนโยบายส่งเสริมการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงจัดทำคู่มือประกอบการเรียนรายวิชาเลือก รายวิชา แหล่งเรียนรู้ ในชุมชน (ทร๐๒๐๒๑) ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมแบบทดสอบความรู้ดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นแนวทางในเรียนรู้แบบ กสศ. และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและหน่วยงานราชการต่อไป

นายอาคม จันตะนี

ผู้จัดทำ

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
คำนำ	๒
แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	๔
แบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๑	๖
บทที่ ๑ ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้	๗
แบบทดสอบหลังเรียน บทที่ ๑	๑๒
แบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๒	๑๓
บทที่ ๒ ประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว	๑๔
แบบทดสอบหลังเรียน บทที่ ๒	๒๐
แบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๓	๒๑
บทที่ ๓ การศึกษาสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ใกล้ตัว	๒๒
แบบทดสอบหลังเรียน บทที่ ๓	๓๓
บรรณานุกรม	๓๕
ผู้จัดทำ	๓๖

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารสามารถเผยแพร่ไปยังทั่วโลกได้อย่างรวดเร็ว โลกไร้พรมแดนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนในชุมชน จากสังคมดั้งเดิมไปสู่สังคมเมือง วิถีชีวิตแบบเดิมๆ แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นค่อยๆ ถูกแทนที่ด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรมสมัยใหม่ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นสมบัติตกทอดมาจากรุ่นโบราณกำลังจะเลือนหายไป แหล่งเรียนรู้ในชุมชนกำลังทรุดโทรมซึ่งเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน การศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นช่องทางในการประยุกต์เอาภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีคุณค่า มาสู่หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ในแนวทางของการคิดปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบคุณค่าแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในท้องถิ่นและปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตของชุมชน

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑.๒ มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้

ขอบข่ายเนื้อหา

๑.ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้

๒.ประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว การให้บริการ

(๑) กลุ่มบริการข้อมูล

(๒) กลุ่มศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์

(๓) กลุ่มข้อมูลท้องถิ่น

(๔) กลุ่มสื่อ และ

(๕) กลุ่มสันตนาการ

๓.การศึกษาสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ใกล้ตัว

๔.การกำหนดเนื้อหาสาระที่ตนสนใจและพฤติกรรมการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล/ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ๕ กลุ่มเนื้อหาจาก ๕ แหล่งเรียนรู้

ตัวชี้วัด

๑. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ใกล้ตัว ความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับ
๒. สำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ใกล้ตัวให้ได้มากที่สุด เขียนคำอธิบายบทบาทหน้าที่และการให้บริการ ตลอดจนกฎ กติกาเงื่อนไข ของแต่ละแหล่งเรียนรู้
๓. ดำเนินการศึกษา/ค้นคว้า/รวบรวมข้อมูลความรู้ตามที่ตนเองสนใจอย่างน้อย ๕ กลุ่มเนื้อหา โดยใช้แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เหล่านี้อย่างน้อย ๕ แหล่งเรียนรู้

การวัดและประเมินผล

ใช้การประเมินจากสภาพจริงของผู้เรียนที่แสดงออกเกี่ยวกับการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนใกล้ตัว

แบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๑

คำชี้แจง : ให้นักศึกษาตอบคำถามที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

๑. ให้นักศึกษาอธิบายความหมาย ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

๒. ให้นักศึกษาอธิบายประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้

๓. ให้นักศึกษาอธิบายแนวคิดสำคัญในการใช้แหล่งเรียนรู้

บทที่ ๑

ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้

ความหมายของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ และประสบการณ์ ที่สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัย อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้

การเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากลเป็นการเรียนรู้คู่ขนานระหว่างความรู้สากลกับความรู้ท้องถิ่น เพราะท้องถิ่นเป็นระบบความรู้ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านมิติสัมพันธ์การสังสรรค์และถ่ายทอดผ่านรุ่นสู่รุ่น ส่วนใหญ่เป็นชิ้นงาน เครื่องดนตรี เครื่องใช้ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย การละเล่น ของเล่น และความรู้ที่อยู่ในตัวของบุคคลที่เป็น ข้อควรปฏิบัติ บทสวด ภาษาเขียน นิทาน คำกลอน บทเพลง คำราชาของ ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกับธรรมชาติ และเทคโนโลยีพื้นบ้าน สอดคล้องกับสังคมการดำรงชีวิตของผู้เรียน ถือว่าเป็นการเรียนรู้แบบคู่ขนานระหว่างความรู้ท้องถิ่นสู่สากล

เจเดด (Jedede ๑๕๕๕: ๕๗-๑๓๗) ได้เสนอว่ารูปแบบของการเรียนรู้คู่ขนาน ระหว่างความรู้สากล แหล่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา ส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีความจำระยะยาวของผู้เรียน ทำให้สนใจ ใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ และสามารถนำความรู้ท้องถิ่นไปปรับประยุกต์สู่สากล

ซินเวลีและคอร์ซิงเลีย (Sinvely และCorsinglia ๒๐๐๑d:ab-๓๔) กล่าวถึง กระบวนการผสมผสานความรู้ท้องถิ่นเข้ากับความรู้สากลในการจัดการเรียนการสอน โดยยึดแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่น เป็นแกนหลักเสริมการเรียนรู้ทำให้เกิดการยอมรับ พุดคุยและรับฟังความเหมือนความต่างระหว่างวัฒนธรรม โครงสร้าง รูปแบบการคิดโดยที่วัฒนธรรมเดิมไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนโครงสร้างตัวเองทั้งหมด ก่อนที่จะรับวัฒนธรรมใหม่เข้าไป

แอปเพิล (Apple ๑๕๕๐: ๕๐-๖๗) การนำวิทยาการพื้นบ้านมาใช้ในการเรียน การสอนจะช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในท้องถิ่นอย่างปกติสุข บนพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ตามสภาพภูมิศาสตร์ นิเวศวิทยา ความเชื่อ ปรัชญา วิถีท้องถิ่น และวิถีแห่งการดำรงชีวิต

นเรนทร์ คำมา (๒๕๔๘ : ออนไลน์) ได้กล่าว ถึงความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

๑. เป็นแหล่งที่รวบรวมขององค์ความรู้อันหลากหลาย พร้อมทั้งจะให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๒. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกัน ทำให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลาน

๓. เป็นแหล่งข้อมูลที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนานและมีความสนใจที่จะเรียนรู้ไม่เกิดความเบื่อหน่าย

๔. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการที่ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

๕. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตน มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในท้องถิ่น พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่นทั้งปัจจุบันและอนาคต

สรุปความสำคัญของแหล่งการเรียนรู้ได้ว่า แหล่งการเรียนรู้ช่วยเชื่อมโยงเรื่องราวในท้องถิ่นสู่การเรียนรู้สากล พัฒนาคุณลักษณะและความคิด ความเข้าใจในคุณค่า และทัศนคติ ค่านิยม ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการเรียนรู้ มีทักษะการแสวงหาความรู้ สามารถจัดการความรู้ ซึ่งมีความสำคัญและมีความหมายอย่างมากสำหรับผู้เรียน ดังนี้

๑. ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพชีวิตจริง สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ช่วยให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน ครอบครัว ท้องถิ่น

๒. ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่มีคุณค่า มีความหมายต่อชีวิต ทำให้เห็นคุณค่า เห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียน

๓. ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ท้องถิ่นสู่ความรู้สากลสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัวได้อย่างเป็นรูปธรรม

๔. เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่อง

๕. มีส่วนร่วมในองค์กร ท้องถิ่น บุคคล และครอบครัวในการพัฒนาท้องถิ่น

๖. ได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้ เกิดทักษะการแสวงหาความรู้ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner Center) นั้น การจัดแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลทางการเรียน ซึ่งจะมีความแตกต่างจากการเรียนรู้ในรูปแบบเดิม (Traditional) ที่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นจากที่ได้รับจากครูในชั้นเรียน โดยเรียนจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายทั้งภายในและนอกโรงเรียน ลักษณะของการจัดประสบการณ์ดังกล่าวสามารถแสดงให้เห็นจากภาพ (เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์ , ๒๕๔๔ : ๒๕)

ประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้

การเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้มีประโยชน์หลายด้าน พอสรุปได้ดังนี้

๑. เป็นแหล่งที่รวมขององค์ความรู้อันหลากหลายพร้อมที่จะให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาค้นคว้าด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
๒. เป็นแหล่งเชื่อมโยงให้สถานศึกษาและชุมชนมีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกัน ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตน
๓. เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความสนุกสนาน และมีความสนใจที่จะเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย
๔. ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการที่ได้คิดได้ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันก็สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
๕. ทำให้ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังให้รู้และรักท้องถิ่นของตนเอง มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงปัญหาในชุมชนของตน พร้อมทั้งจะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต

แนวคิดสำคัญในการใช้แหล่งเรียนรู้

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้สรุปได้ในประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , ๒๕๔๗ : ๓)

๑. แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่นักเรียนจะศึกษาค้นคว้าหาคำตอบที่สนใจใฝ่รู้ แหล่งเรียนรู้มีทั้งในโรงเรียนและชุมชน
๒. แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนนอกจากห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆแล้ว สถานที่ทุกแห่งในบริเวณโรงเรียนจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ได้และบางครั้งโรงเรียนอาจจัดเพิ่มเติมสิ่งที่มีอยู่เช่น จัดเป็นจุดศึกษา สวนการเรียนรู้ ค่ายการเรียนรู้ เป็นต้น

๓. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้น อาจเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา สาธารณประโยชน์ สถานประกอบการ สถาบันทางการศึกษา อาชีพในชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ

๔. โรงเรียนจัดการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงกิจกรรมต่อเนื่องระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียน ในโรงเรียน และชุมชน

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่กล่าวในเบื้องต้นนั้นจะบังเกิดประสิทธิภาพในเชิงปฏิบัติต้องยึดหลักปรัชญาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ซึ่งผู้สอนสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ได้ปฏิบัติงานด้วยเอกลักษณ์ของตัวเอง แนวคิดและแนวปฏิบัติที่สำคัญมีดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , ๒๕๕๐ : ๓)

๑. การจัดการเรียนรู้เน้นความสำคัญที่ผู้เรียนให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้

๒. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการฝึกทักษะการใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การสังเกต การรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติจริง ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น

๓. ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกกับการเรียนรู้ ได้คิด แสดงออกอย่างอิสระ บรรยายการการเรียนรู้ที่เป็นกลายามิตร

๔. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งระบบ

๕. ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มาเป็นผู้รับฟัง ผู้เสนอแนะ ผู้ร่วมเรียนรู้ เป็นที่ปรึกษา ผู้สร้างโอกาส สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นนักออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด

๖. ต้องการให้เรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิต คือสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว จากง่ายไปหายาก จากรูปธรรมสู่นามธรรมโดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นสื่อ ประสบการณ์ชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาเป็นฐานการเรียนรู้และประยุกต์ใช้กับการป้องกันและแก้ปัญหา

๗. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกจัดกิจกรรม ได้เรียนรู้ตามความต้องการ ความสนใจใฝ่เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเอง

๘. ถือว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาทุกสถานที่

๙. ปลุกฝังสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การเรียนรู้แบบ กสน. มีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ชั้นเรียน ตนเอง พบกลุ่ม ทางไกล ฯลฯ กลุ่มผู้เรียนมีความหลากหลายทั้งด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศาสนา วัฒนธรรม สภาพพื้นที่ วัย ฯลฯ ที่มีความแตกต่างกัน การประยุกต์การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นบูรณาการเข้ากับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จริงมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ช่วยให้ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมท้องถิ่นไม่สูญหายไปจากชุมชน

วิธีเรียนแบบ กสน. ตามตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบทางไกล การเรียนรู้แบบชั้นเรียน ซึ่งการเรียนรู้แต่ละรูปแบบมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

๑. การเรียนรู้แบบพบกลุ่ม การเรียนรู้แบบพบกลุ่มเป็นการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนมาพบกันโดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้มีการอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาข้อสรุปร่วมกัน ทุกสัปดาห์ครูจะต้องจัดให้มีการพบกลุ่มอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมง

๒. การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนกำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองให้สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียน โดยระบุขั้นตอนการเรียนรู้ตั้งแต่ต้นจนจบ และมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำในการศึกษาหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ และแหล่งการเรียนรู้

๓. การเรียนรู้แบบทางไกล การเรียนรู้แบบทางไกลเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ โดยผู้เรียนและครูจะสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นส่วนใหญ่ เช่น การเรียนรู้แบบ e – learning

๔. การเรียนรู้แบบชั้นเรียน การเรียนรู้แบบชั้นเรียน เป็นการเรียนรู้ในลักษณะแบบห้องเรียน ที่สถานศึกษากำหนดรายวิชา เวลาเรียน และสถานที่ที่เรียนชัดเจน การเรียนรู้แบบชั้นเรียนเหมาะสำหรับผู้เรียนที่มีเวลาเข้ามาเข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอการเรียนรู้ทั้ง ๔ รูปแบบ ดังที่กล่าวข้างต้น สถานศึกษาและผู้เรียนจะร่วมกันกำหนดว่าในแต่ละรายวิชาจะเรียนรู้แบบใด ซึ่งขึ้นอยู่กับความยากง่ายของเนื้อหาสาระของแต่ละรายวิชานั้น ๆ โดยให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพของผู้เรียน และขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดสอนเสริมเพื่อเพิ่มเติมความรู้ให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นสถานศึกษาสามารถออกแบบการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ได้ตามความต้องการของผู้เรียนและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

แบบทดสอบหลังเรียน บทที่ ๑

คำชี้แจง : ให้นักศึกษาตอบคำถามที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

๑. ให้นักศึกษาอธิบายความหมาย ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

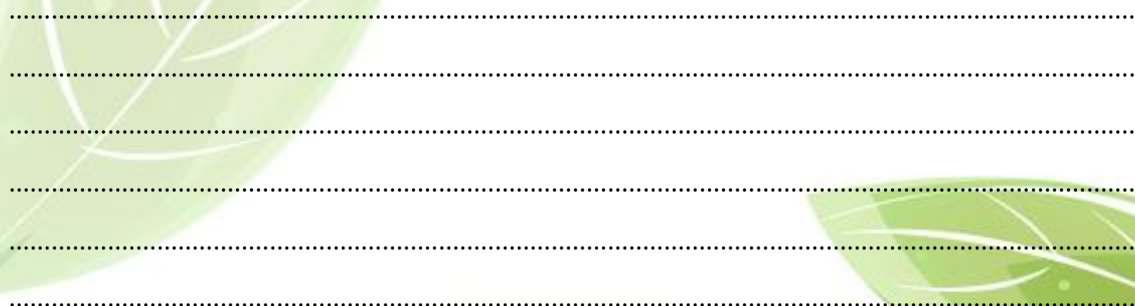
๒. ให้นักศึกษาอธิบายประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้

๓. ให้นักศึกษาอธิบายแนวคิดสำคัญในการใช้แหล่งเรียนรู้

แบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๒

คำชี้แจง :ให้นักศึกษาตอบคำถามที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

๑. ให้นักศึกษาอธิบายจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้

บทที่ ๒

ประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว

ประเภทของแหล่งเรียนรู้

การจัดหรือจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้จัดได้หลายแบบตามความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนแต่ละแห่งเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการใช้ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๔๗ : ๓ - ๔) ได้นำเสนอการจัดประเภทแหล่งเรียนรู้ไว้ ๒ แบบได้แก่

แบบที่ ๑. จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้ เช่น

๑) แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ธารน้ำ หิน ดิน ทราย ทะเล ฯลฯ

๒) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือน สถานประกอบการ ฯลฯ

๓) บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านการประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์ ตลอดจนผู้ที่สามารถคิดค้นริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในด้านต่างๆ

แบบที่ ๒. จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้ เช่น

๑) แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเดิมจะมีหลักๆ คือ ครูอาจารย์ ห้องสมุด ต่อมาพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศีลธรรม ฯลฯ ตลอดจนการใช้อาคารสถานที่บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน ฯลฯ

๒) แหล่งเรียนรู้ในชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชนครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคลซึ่งอาจอยู่ในชุมชนใกล้เคียงโรงเรียน และชุมชนที่โรงเรียนพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล ห้องสมุดประชาชน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ฟาร์ม สวนผัก แหล่งทอผ้า ร้านอาหาร คนตรีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นบ้าน เทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แหล่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ ฯลฯ

ลักษณะของแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ในแต่ละประเภทที่กล่าวมานั้นหากนำมาใช้ในการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้นั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญที่เป็นสิ่งบ่งชี้ดังต่อไปนี้ กล่าวคือ (เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเสรษฐ์ , ๒๕๔๔ : ๒๕)

๑. ต้องจัดบรรยากาศของแหล่งเรียนรู้ให้เป็นสภาพจริงหรือเหมือนสภาพจริงมากที่สุด
๒. มีการจัดทรัพยากรในแหล่งเรียนรู้ให้พอเพียง
๓. ปรับสภาพของสถานที่เรียนให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองให้มากที่สุด
๔. จัดบริเวณโรงเรียนให้เกิดแหล่งเรียนรู้ และแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้
๕. จัดศูนย์วิทยากรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย
๖. มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
๗. มีการร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนเพื่อช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

สิ่งบ่งชี้เหล่านี้จะเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

การบริหารจัดการและแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ (Learning Resources) ซึ่งมีทั้งแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนหรือแหล่งเรียนรู้ชุมชนนั้น จะมีแนวทางการบริหารจัดการเพื่อให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งต้องคำนึงถึงหลักการบริหารจัดการสำคัญที่เรียกว่า “หลักการบริหารแบบ ๔ M’s” ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , ๒๕๕๐ : ๔)

บุคลากร (Man)

ผู้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนทุกคน นักเรียนทุกคน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ

งบประมาณ (Money)

การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการงบประมาณให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด คุ่มค่ามากที่สุด โยแหล่งที่มาของงบประมาณคือเงินนอกงบประมาณและเงินงบประมาณ โดยใช้จ่ายตามระเบียบของทางราชการ

ทรัพยากร (Materials)

การบริหารจัดการทรัพยากรหรือแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการจัดทำทะเบียน เพื่อสะดวกในการบริหารจัดการได้ครอบคลุม ครบถ้วนและเกิดประโยชน์สูงสุดจัดได้ดังนี้

แหล่งเรียนรู้ของราชการ เอกชน แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน โดยการพัฒนาของเดิมหรือสร้างใหม่ และจัดเก็บเป็นระบบ โดยแยกเป็นสื่อธรรมชาติและสื่อเทคโนโลยี

การบริหารจัดการ (Management)

จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา แผนปฏิบัติการ/โครงการของสถานศึกษา โดยการจัดตั้งทีมบริหารเพื่ออำนวยการและสนับสนุน การจัดตั้งทีมครู-นักเรียน เพื่อดำเนินการส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาให้เกิดผลคุ้มค่า ยั่งยืน โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่เกิดประโยชน์กับผู้เรียนเป็นสำคัญ

ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับและใช้แหล่งเรียนรู้อย่างคุ้มค่าและประสานความร่วมมือกับทุกองค์การ

บทบาทของบุคลากรกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ในการบริหารจัดการเพื่อให้แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรที่มีคุณค่าในการศึกษาและการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนนั้น บุคลากรทุกคนทุกฝ่ายจะมีบทบาทสำคัญดังต่อไปนี้ (เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒนเสรษฐ์ , ๒๕๔๔ : ๒๕ ; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , ๒๕๕๐ : ๕)

ก. บทบาทของผู้บริหาร/รองผู้บริหารของโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนหรือรองผู้บริหารของโรงเรียน จะมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ดังนี้

๑. กำหนดนโยบาย วางแผนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง หรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน
๒. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ประสพการณ์ในการจัด การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน
๓. สนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงาน โครงการงาน หรือนวัตกรรมที่เกิดจากการศึกษาหรือใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน
๔. นิเทศ กำกับ ติดตาม ดูแล และประเมินผลระบบการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและนอกโรงเรียน

ข. บทบาทของครูผู้สอน

ครูผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ดังนี้

๑. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชน
๒. ให้คำปรึกษา แนะนำผู้เรียนในการศึกษาหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้
๓. จัดหา ประสานงานวัสดุอุปกรณ์ เอกสารเพิ่มเติม ให้การแนะนำ และสร้างขวัญกำลังใจ
๔. ประเมินการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ในภาพรวม
๕. ติดตาม ช่วยเหลือการดำเนินงาน แนะนำความถูกต้อง
๖. ประยุกต์ใช้ เผยแพร่ผลงาน สรุปและประเมินผล

ค. บทบาทของนักเรียน / ผู้เรียน

นักเรียน / ผู้เรียนจะมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ดังนี้

๑. ดำรงแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ชุมชน และศึกษาเอกสารพร้อมกับจดบันทึก
๒. แบ่งกลุ่ม แบ่งหน้าที่การทำงาน นำความรู้เสนอภายในกลุ่ม
๓. ตรวจสอบข้อมูล ความถูกต้อง ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
๔. ประเมินผลด้านความรู้ กระบวนการทำงานโดยตนเอง คณะครู และผู้ปกครอง
๕. เลือกรูปแบบและวิธีการนำเสนอผลงาน
๖. เสนอผลงานการปฏิบัติงาน เผยแพร่ผลงานต่อผู้เรียน คณะครู ผู้ปกครอง ชุมชน สรุปผล และประเมินผลการเผยแพร่ผลงาน

กล่าวโดยสรุปแล้ว บทบาทและความสำคัญของบุคลากรทุกฝ่ายที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐาน (Learning Resources - Based) อาจกล่าวได้ในภาพรวมดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , ๒๕๔๗ : ๔ – ๕)

๑. ผู้บริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จมีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยทาความเข้าใจธรรมชาติวิชา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาสื่อการเรียน ให้กาสันับสนุนด้านงบประมาณ บริหาร โดยการสร้างเสริมขวัญกำลังใจ ดาเนินการนิเทศภายใน ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนติดตามประสานหน่วยงาน และบุคลากรเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

๒. ผู้สอน เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจใน ธรรมชาติวิชา สามารถจัดและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพและพัฒนาได้ตาม ศักยภาพ ประเมินผลการเรียนรู้ได้ตามสภาพจริง สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาสื่อ

เครื่องมือ แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพสูง

๓. ผู้เรียน ควรเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ มีความกระตือรือร้นและได้รับกระบวนการเรียนรู้ที่ดี มีความรู้ความสามารถทางการเรียนที่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๔. ผู้นิเทศและผู้ให้การช่วยเหลือดูแล เป็นผู้ที่ทำให้คาบปรึกษาแนะนำในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นผู้ที่รู้จักธรรมชาติวิชา มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้ นำเสนอสื่อวัตกรรมการพัฒนา ติดตามผลและ ประเมินผลพัฒนาของครูอย่างต่อเนื่อง

๕. ผู้ปกครอง รับรู้ เอาใจใส่ดูแล พยายามเรียนรู้ร่วมกับลูกหลาน มีความเข้าใจและช่วยแก้ไข ปัญหาในการเรียน

๖. สภาพแวดล้อม สื่อ แหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องเรียน มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อากาศถ่ายเท แสงสว่างเพียงพอ มีวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีเอกสารและมุมปฏิบัติการหรือเกมเสริมการเรียนรู้ บริเวณโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย มีมุมหรือแหล่งที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลากหลาย ชุมชน สถานที่ประกอบการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ หรือใช้ความรู้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เพิ่มเติม

ประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัว

แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีการแบ่งแยกตามลักษณะได้ ๖ ประเภท ดังนี้

๑. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถด้านต่างๆที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ด้วยรูปแบบวิธีต่างๆที่ตนมีอยู่ ให้ผู้สนใจ หรือผู้ต้องการเรียนรู้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ผู้อาวุโสที่มีประสบการณ์มากมาย หรืออาจเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการ มีบทบาทสถานะทางสังคม หรืออาจเป็นบุคคลที่เป็นโดยการงานอาชีพ หรือบุคคลที่เป็นโดยความสามารถเฉพาะตัวหรือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นภูมิปัญญา

๒. แหล่งเรียนรู้ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและให้ประโยชน์ต่อมนุษย์ เช่น ดิน น้ำ อากาศ พืช สัตว์ ต้นไม้ แร่ธาตุ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ อาจถูกจัดให้เป็นอุทยาน วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น

๓. แหล่งเรียนรู้ประเภทวัสดุและสถานที่ ได้แก่ อาคาร สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งต่างๆที่ประชาชนสามารถศึกษาหาความรู้ให้ได้มาซึ่งคำตอบ หรือสิ่งที่ต้องการเห็น ได้ยิน สัมผัส เช่น ห้องสมุด ศาสนสถาน ศูนย์การเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ สถานประกอบการ ตลาด นิทรรศการ สถานที่ทางประวัติศาสตร์ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่างๆ

๔. แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อ ได้แก่ สิ่งที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ สารสนเทศ ให้ถึงกัน โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้แก่ หู ตา จมูก ลิ้น กาย และใจ แหล่งเรียนรู้ ประเภทนี้ ทำให้ขบวนการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพสูง ทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนวัสดุ

๕. แหล่งเรียนรู้ประเภทเทคนิค สิ่งประดิษฐ์คิดค้น ได้แก่ สิ่งที่แสดงถึงความก้าวหน้าทางนวัตกรรม เทคโนโลยีด้านต่างๆที่ได้มีการประดิษฐ์คิดค้น หรือพัฒนาปรับปรุงขึ้นมา ให้นุชนยได้เรียนรู้ถึงความก้าวหน้า เกิดจินตนาการ แรงบันดาลใจ

๖. แหล่งเรียนรู้ประเภทกิจกรรม ได้แก่ การปฏิบัติการด้านประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนการปฏิบัติการ ความเคลื่อนไหว เพื่อแก้ปัญหาและปรับปรุงพัฒนาสภาพต่างๆในท้องถิ่น การที่มนุษย์เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด การส่งเสริมการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย การรณรงค์ความปลอดภัยของเด็กและสตรีในท้องถิ่น

ประเภทของแหล่งเรียนรู้แบ่งตามสาระลักษณะกายภาพและวัตถุประสงค์ แบ่งได้เป็น ๕ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

๑. กลุ่มบริการข้อมูล ได้แก่ ห้องสมุด อุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์การเรียนรู้ สถานประกอบการ

๒. กลุ่มงานศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน อนุสาวรีย์ ศูนย์วัฒนธรรม หอศิลป์ ศาสนสถาน เป็นต้น

๓. กลุ่มข้อมูลท้องถิ่น ได้แก่ ภูมิปัญญา ปราชญ์ชาวบ้าน สื่อพื้นบ้าน แหล่งท่องเที่ยว

๔. กลุ่มสื่อ ได้แก่ วิทยุ วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว โทรทัศน์ เคเบิลทีวี สื่ออิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต หนังสืออิเล็กทรอนิกส์(e-book)

๕. กลุ่มสันตนาการ ได้แก่ ศูนย์กีฬา สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ ศูนย์สันตนาการ เป็นต้น

แบบทดสอบหลังเรียน บทที่ ๒

คำชี้แจง : ให้นักศึกษาตอบคำถามที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

๑. ให้นักศึกษาอธิบายจำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้

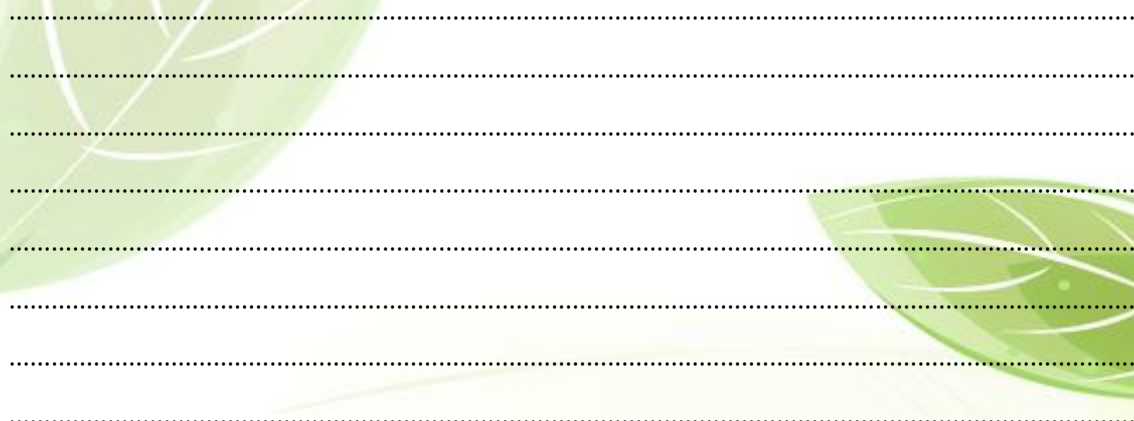
๒. ให้นักศึกษาอธิบายลักษณะของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่นักศึกษาอยู่อาศัย

๓. ให้นักศึกษาอธิบายบทบาทในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

แบบทดสอบก่อนเรียน บทที่ ๓

คำชี้แจง :ให้นักศึกษาตอบคำถามที่ถูกต้องลงในช่องว่าง

๑. ให้นักศึกษาอธิบายความหมายของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๒. ให้นักศึกษาอธิบายวิธีการศึกษาเรียนรู้จากภูมิปัญญา

[illegible]

บทที่ ๓

การศึกษาสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชน / ใกล้เคียง

แหล่งเรียนรู้ในชุมชน/ใกล้เคียง มีดังนี้

๑. ภูมิปัญญา

การจัดแบ่งประเภท สาขาของภูมิปัญญาไทย จากการศึกษา พบว่า ได้มีการกำหนดสาขาของภูมิปัญญาไทยไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งนักวิชาการแต่ละท่านได้กำหนดไว้ในหนังสือสารานุกรมไทย โดยได้แบ่งภูมิปัญญาไทย ได้เป็น ๑๐ สาขา ดังนี้

๑.๑ สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี บนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งความสามารถพึ่งพาตนเองในภาวการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน วนเกษตร เกษตรธรรมชาติ ไร่นาสวนผสม และสวนผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต การแก้ไขปัญหาโรคและแมลงและการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

๑.๒ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตผล เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นขบวนการที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลิตผลทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๑.๓ สาขาการแพทย์แผนไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น การนวดแผนโบราณ การดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นฐาน การดูแลและรักษาสุขภาพแผนโบราณไทย เป็นต้น

๑.๔ สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน การจัดการป่าต้นน้ำและป่าชุมชน เป็นต้น

๑.๕ สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุน และธุรกิจชุมชนทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน เช่น การจัดการเรื่องกองทุนของชุมชนในรูปของสหกรณ์ออมทรัพย์และธนาคารหมู่บ้าน เป็นต้น

๑.๖ สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เช่น การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการ วิทยาลัยพยาบาลของชุมชน การจัดระบบสวัสดิการบริการในชุมชน การจัดระบบสิ่งแวดล้อมในชุมชน

๑.๗ สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทักษะศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปะมวยไทย เป็นต้น

๑.๘ สาขาการจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ ดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ให้สามารถพัฒนาและบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาทและหน้าที่ขององค์กร เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มประมงพื้นบ้าน เป็นต้น

๑.๙ สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษาตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท เช่น การจัดทำสารานุกรม ภาษาถิ่น การปริวรรตหนังสือโบราณ การฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่างๆ เป็นต้น

๑.๑๐ สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละกลุ่มสาระโดยใช้แหล่งเรียนรู้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนนั้น จะมีวิธีดำเนินการและขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๐ : ๔)

๑. ขั้นสำรวจ โดยครูผู้สอนได้ให้ผู้เรียนได้ทำการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และในชุมชนของผู้เรียน

๒. ขั้นเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ และปฏิบัติกิจกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ และมีการวางแผนร่วมกันในการปฏิบัติงาน

๓. ขั้นประเมินผล เป็นขั้นตอนการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน

๔. ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

๕. ขั้นประยุกต์ความรู้และเผยแพร่ผลงาน ขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและเผยแพร่ความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนต่อไป

วิธีการศึกษาเรียนรู้จากภูมิปัญญา

๑. เรียนรู้จากการเล่าเรื่องราว การเทศน์
๒. เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
๓. เรียนรู้จากการทำตาม เลียนแบบ
๔. เรียนรู้จากการทดลอง ลองผิด ลองถูก
๕. เรียนรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง
๖. เรียนรู้จากการต่อวิชา
๗. เรียนรู้จากการสอนแบบกลุ่ม

วิธีการถ่ายทอดความรู้ของภูมิปัญญา อาจมีลักษณะแตกต่างกันตามเอกลักษณ์เฉพาะตัว การศึกษาเรียนรู้จากครภูมิปัญญา จะช่วยให้ภูมิปัญญาความรู้หรือคุณค่าของท้องถิ่นได้รับการสืบทอดและพัฒนาต่อไป ส่วนผู้ที่ศึกษาเล่าเรียนก็จะเห็นคุณค่าของสิ่งที่ดำรงในท้องถิ่นของตน ด้วยความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ภูมิปัญญาไทยจึงถือเป็นแหล่งข้อมูลการเรียนรู้ที่สำคัญของท้องถิ่น

๒. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นแหล่งการเรียนรู้สำคัญแห่งหนึ่ง ที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้ดำเนินการจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ระดับตำบลทั่วประเทศ และเป็นแหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวนักศึกษา เพื่อให้เป็นแหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน มุ่งสร้างโอกาสและให้บริการการเรียนรู้อย่างหลากหลาย วิถีสนองความต้องการและเสนอทางเลือกในการพัฒนาตนเอง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยยึดหลักการชุมชนเป็นฐานของการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อาจแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. **ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน** ได้แก่ สถานที่ถ่ายทอดความรู้ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การถ่ายทอด และเป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิทยาการ ตลอดจนภูมิปัญญาของชุมชน

๒. **ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประจำตำบล** ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนประจำตำบลที่ได้รับคัดเลือกให้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานกับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนและหน่วยงาน หรือองค์กร หรือกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในตำบลอีกหน้าที่หนึ่ง นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

วัตถุประสงค์ของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

๑. เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้รับการส่งเสริมให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
๒. เพื่อสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน
๓. เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้สำหรับประชาชนในชุมชน
๔. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และจัดการศึกษาให้กับชุมชนเอง

๓. ห้างสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง สถานที่จัดหา รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อการอ่าน การศึกษาค้นคว้าทุกชนิด มีการจัดระบบหมวดหมู่ตามหลักสากลเพื่อการบริหาร และจัดบริการอย่างกว้างขวางแก่ประชาชนในชุมชน สังคม ในประเทศและต่างประเทศ โดยไม่จำกัดเพศ วัย ความรู้ เชื้อชาติ ศาสนา รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การศึกษาค้นคว้าโดยไม่คิดมูลค่า โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนทางการเงิน และมีบุคลากรที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ

๔. พิพิธภัณฑ์ ศาสนสถานและอุทยานแห่งชาติ

พิพิธภัณฑ์ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่รวบรวม รักษา ค้นคว้า วิจัย และจัดแสดงวัตถุสิ่งของที่สัมพันธ์กับมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เป็นบริการการศึกษาที่ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินแก่ประชาชนทั่วไป เน้นการจัดกิจกรรมการศึกษาที่เอื้อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระเป็นสำคัญ ศาสนสถาน วัด โบสถ์ มัสยิด เป็นศาสนสถานที่เป็นรากฐานของวัฒนธรรมในด้านต่างๆ เป็นศูนย์กลางและส่วนประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมที่หลากหลายของชุมชน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีค่ามากในทุกด้าน เช่น การให้การอบรมตามคำสั่งสอนของศาสนา การให้การศึกษาด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรมต่างๆ นับว่าเป็นการให้การศึกษาทางอ้อมแก่ประชาชน วัด โบสถ์ และมัสยิด ที่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ เช่น วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ถือเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย ที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญด้วยการนวดแผนโบราณเพื่อรักษาโรคตำรายาสมุนไพร วัดพระศรีรัตนศาสดารามเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์

๕. ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

คอมพิวเตอร์ (Computer) หมายถึง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างหนึ่งที่สามารถรับโปรแกรม และข้อมูล ประมวลผล สื่อสารเคลื่อนย้ายข้อมูลและแสดงผลลัพธ์ได้

เทคโนโลยี (technology) หมายถึง การนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์หรือความรู้ด้านอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้งานด้านใดด้านหนึ่งเพื่อให้งานนั้นมีความสามารถและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการเก็บรวบรวม และเรียบเรียงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้

การปฏิบัติการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล / ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ ๕ กลุ่มเนื้อหา จากกลุ่มบริการข้อมูล กลุ่มศิลปวัฒนธรรมประวัติศาสตร์ กลุ่มข้อมูลท้องถิ่น กลุ่มสื่อ กลุ่มสหพันธการ การเขียนรายงานการค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งมากกว่าการได้ฟังจากครูเพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นยังเป็นการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน เป็นการสร้างทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต พัฒนาตนเองและพัฒนาสังคมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจะปรากฏผลสมบูรณ์เมื่อมีการนำเอาความรู้มารวบรวม เรียบเรียง จัดระเบียบความรู้ให้มีเหตุผล และต้องใช้ความสามารถทางภาษาในการเรียบเรียง เพื่อให้การเสนอรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรที่สมบูรณ์ตามแบบแผนและลักษณะรายงานที่ดี ที่เป็นสากลนิยม รายงาน (Report) เป็นผลจากการค้นคว้า รวบรวมและเรียบเรียงสารสนเทศที่ได้ไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มานำเสนออย่างมีแบบแผน ถือเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผลนักศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้หมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง วัตถุประสงค์ของการทำรายงาน เพื่อขยายความรู้ให้กว้างขวางลึกซึ้ง จากการศึกษาด้วยตนเอง ฝึกทักษะในการอ่าน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล นำมาเรียบเรียงรายงานด้วยสำนวนตนเองตามแบบแผน

ลักษณะของรายงานที่ดี

๑. เนื้อหาตรงกับหัวข้อเรื่องหรือรายงาน
๒. สารเนื้อหาเป็นประโยชน์ต่อผู้ทำรายงานและผู้อ่าน
๓. เนื้อหาสารถูกต้องเที่ยงตรง โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่เชื่อถือได้
๔. การใช้ภาษาที่ถูกต้อง สดใสสละสลวย เนื้อหาสัมพันธ์กัน กระชับรัดกุม อ่านแล้วเข้าใจง่าย
๕. มีรูปภาพตาราง แผนภูมิ ฯลฯ ประกอบเนื้อหา
๖. มีรูปแบบการเขียนที่ถูกต้องทั้งปกนอก หน้าปกใน คำนำ สารบัญ บท / ตอน ของเนื้อหา สารระ การอ้างอิง การลงบรรณานุกรม ฯลฯ
๗. มีความสะอาดไม่สกปรกเลอะเทอะ

ขั้นตอนของการเขียนรายงาน

๑. การเลือกเรื่องรายงานอาจมีทั้งครูเป็นผู้กำหนดให้ในหลายหัวข้อเรื่อง หรือผู้ศึกษาอาจกำหนดหัวข้อเรื่องขึ้นเองที่เกี่ยวข้องกับสาระวิชาที่ศึกษาโดยได้รับความเห็นชอบจากครู อย่างไรก็ตาม การเลือกเรื่องควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

๑.๑ เรื่องที่เลือกต้องน่าสนใจสำหรับผู้ศึกษาค้นคว้าและมีส่วนส่งเสริมความรู้ทางวิชาการให้เกิดความรู้ใหม่

๑.๒ เรื่องที่เลือกมีแหล่งเรียนรู้และสื่อมาประกอบการอ้างอิงเพียงพอหรือมีแหล่งเรียนรู้ หรือ ผู้รู้ที่จะสอบถามได้ เพราะถ้าแหล่งอ้างอิงมีน้อยจะทำให้รายงานไม่น่าเชื่อถือ

๑.๓ ขอบเขตของเนื้อหาให้สัมพันธ์กับระยะเวลาที่ศึกษาค้นคว้า กล่าวคือถ้าระยะเวลาสั้น เรื่องควรมีขอบเขตของเรื่องนั้นแคบ ถ้าระยะเวลานานเรื่องควรมีขอบเขตเนื้อเรื่องกว้างและลึกซึ้ง

๒. การสำรวจแหล่งความรู้ สารสนเทศเกี่ยวกับเรื่องรายงาน เมื่อเลือกเรื่องที่จะทำรายงาน การค้นคว้าได้แล้ว ผู้ศึกษาจะต้องสำรวจว่ามีหนังสือ สิ่งพิมพ์ วัสดุอ้างอิง เว็บไซต์ใดบ้างที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า และจะหาได้จากที่ใด แหล่งวัสดุที่จะทำการศึกษาค้นคว้า มีดังนี้

๒.๑ โปรแกรม PLS จากคอมพิวเตอร์ คู่มือหรือหัวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องรายงานหรือชื่อหนังสือในฐานข้อมูลของห้องสมุด เป็นต้น

๒.๒ บัตรรายการ ตำราจตุบรรณเรื่อง หรือหัวเรื่องที่สัมพันธ์กัน

๒.๓ บัตรบรรณานุกรม วารสาร ซึ่งเป็นบัตรรายการของบทความจากวารสารต่างๆ

๒.๔ หนังสืออ้างอิงต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ถ้าเป็นความหมายของคำ ค้นจากพจนานุกรม ถ้าเป็นความรู้พื้นฐานของเรื่องต่างๆ ค้นหาจากสารานุกรม

๒.๕ หนังสืออ้างอิงเฉพาะวิชาที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เขียนรายงาน เช่น ถ้าเป็นเรื่องทางภูมิศาสตร์สามารถค้นหาได้จากหนังสืออักษราพจนานุกรมภูมิศาสตร์ พจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์ ถ้าเป็นเรื่องทางการแพทย์ ค้นหาได้จากพจนานุกรมทางการแพทย์ เป็นต้น

๒.๖ ค้นหาจากโสตทัศนวัสดุต่างๆ

๒.๗ ค้นหาจากเว็บไซต์ต่างๆของอินเทอร์เน็ต

๒.๘ สอบถามจากผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ

๓. การรวบรวมบรรณานุกรมเบื้องต้น

ในขณะที่สำรวจแหล่งความรู้หนังสือสิ่งพิมพ์ วัสดุอ้างอิง เว็บไซต์ ภูมิปัญญา ฯลฯ แล้วผู้ศึกษาควรเตรียมกระดาษขนาดครึ่งหน้าของกระดาษ A ๔ หรือขนาดอื่นๆไว้บันทึกบรรณานุกรมรายการเกี่ยวกับหนังสือ

๔. รูปแบบการลงรายการทางบรรณานุกรม

การลงรายการทางบรรณานุกรมมีหลักการคล้ายกับการลงรายการในบัตรรายการแต่ถ้าข้อมูลส่วนไหนไม่ปรากฏก็ให้ข้ามไป

๑. รูปแบบรายการบรรณานุกรมของหนังสือ

ชื่อผู้เขียน./ชื่อเรื่อง./คำอธิบายชื่อเรื่อง./ครั้งที่พิมพ์./สถานที่พิมพ์./สำนักพิมพ์, ///// ปีที่พิมพ์.

๒. รูปแบบบรรณานุกรมของบทความจากวารสารหรือนิตยสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ./ “ ชื่อบทความ. “ // ชื่อวารสารหรือนิตยสาร เล่มที่หรือปีที่, ///// ฉบับที่(เดือน ปี):/ เลขหน้า.

๓. รูปแบบบรรณานุกรมของบทความจากหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ./ “ ชื่อบทความ. “/ ชื่อหนังสือพิมพ์, /วัน เดือน ปี ,///// เลขหน้า.

๔. การอ่านจับใจความและบันทึกข้อมูล มีวิธีการบันทึกข้อมูลดังนี้

๔.๑ นำกระดาษที่เขียนบรรณานุกรมเบื้องต้นที่เตรียมไว้ในขั้นตอนที่ ๓ เขียนหัวเรื่องไว้ที่มุมบนขวาให้เห็นเด่นชัด และเขียนเรียกหนังสือหรือเลขหมู่ของหนังสือรวมทั้งอักษรย่ออื่นๆ ซึ่งเป็นที่บ่งบอกแหล่งที่อยู่ของหนังสือ ไว้บนมุมซ้ายบนของกระดาษ เพื่อความสะดวกเวลาตรวจสอบเนื้อหาบางตอนหรือค้นคว้าเพิ่มเติมภายหลัง

๔.๒ จดบันทึกข้อมูลที่ได้จากการอ่านแต่ละเล่มแต่ละหัวข้อลงบนกระดาษในข้อ ๑ หัวข้อใดจดบันทึกไม่พอในแผ่นเดียวให้ใช้หลายแผ่น และใส่หมายเลขแผ่นกำกับ แต่ละแผ่นที่มุมบนด้านขวา และนำข้อมูลไปจัดทำบรรณานุกรมท้ายรายงาน กรณีคัดลอกข้อความมาหรืออ้างอิงหลักฐานเนื้อหาสามารถจัดทำได้หลายรูปแบบ รูปแบบง่ายได้แก่ จัดทำวงเล็บ ลงชื่อผู้แต่ง เลขปี พ.ศ. และเลขหน้าที่ปรากฏ (กิติเกษม ใจชื่น , ๒๕๕๑)

๕. การวางโครงเรื่องรายงาน

โครงเรื่องหมายถึง คำโครงของงานเขียนซึ่งเกิดจากการนำประเด็นความคิดที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องที่จะเขียนนั้นมาจัดหมวดหมู่เรียงลำดับก่อนหลัง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียน อันจะทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ ความคิดออกมาได้อย่างเป็นระเบียบ ครอบคลุมและตรงจุดมุ่งหมาย ความสำคัญของโครงเรื่อง โครงเรื่องที่ดีมีความสำคัญต่องานเขียน ดังนี้

๑. ช่วยให้งานเขียนมีจุดมุ่งหมายและขอบข่ายสมบูรณ์ชัดเจน ไม่ตกประเด็นและไม่ออกนอกประเด็นที่กำหนด

๒. ช่วยให้งานเขียนมีเอกภาพสัมพันธภาพ และสารัตถะภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เนื้อเรื่องมีส่วนที่เหมาะสมและอ่านเข้าใจง่าย

๓. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรายละเอียดของเนื้อหา และกลวิธีการนำเสนอเนื้อหาในแต่ละประเด็นได้อย่างเหมาะสม

ลักษณะของโครงเรื่องที่ดี

โครงเรื่องที่ดีจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

๑. อยู่ในขอบข่ายของชื่อเรื่องก็จะต้องไม่มีประเด็นใดอยู่นอกขอบข่ายของเรื่อง มิฉะนั้นจะทำให้โครงเรื่องขาดเอกภาพ

๒. มีน้ำหนักความสำคัญใกล้เคียงกันหรือเสมอกัน กล่าวคือประเด็นหลักแต่ละประเด็นจะมีความสำคัญเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน ไม่นำประเด็นย่อยมาเป็นประเด็นหลัก ไมเช่นนั้นจะทำให้เนื้อเรื่องขาดความสมส่วนอันแสดงถึงความบกพร่องในการจัดระเบียบเนื้อหา

๓. มีความอิสระไม่ซ้ำซ้อนกัน กล่าวคือ ประเด็นใหญ่แต่ละประเด็นจะต้องมีเนื้อหาแตกต่างกัน ไม่มีการเหลื่อมล้ำกัน หากมีส่วนซ้ำซ้อนกันเมื่อขยายความจะทำให้เรื่องวุ่นวายใจยาก

๔. มีความสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้เขียนเนื้อหาได้ไม่ครอบคลุมหัวข้อเรื่อง

๕. มีการลำดับความสัมพันธ์ของเรื่องเชื่อมโยงกันเป็นอย่างดี กล่าวคือเมื่อแยกประเด็นหลักได้ครบถ้วนแล้ว จะต้องนำมาจัดลำดับใหม่ให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันอย่างมีระเบียบเมื่อขยายความจะทำให้อ่านเข้าใจง่าย ใจความไม่สับสน

ขั้นตอนการวางโครงเรื่อง

หลังจากกำหนดเรื่องและจุดมุ่งหมายของการเขียนแล้ว ลำดับต่อไปก็คือการวางโครงเรื่องซึ่งมี ๕ ขั้นตอนดังนี้

๑. ประมวลความคิด คือ การรวบรวมความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียนไว้เป็นข้อ ๆ ให้มากที่สุด ความคิดดังกล่าวนี้นี้อาจได้มาจากประสบการณ์ของตนเอง หรือได้มาจากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือเอกสาร งานวิจัย หรือการสัมภาษณ์ เป็นต้น

๒. เลือกสรรความคิด คือการนำความคิดที่รวบรวมได้มาคัดเลือกเอาเฉพาะความคิดที่เกี่ยวข้องอยู่ในขอบข่ายของเรื่องที่จะเขียน ความคิดใดไม่เข้าข่ายก็ตัดออกไป

๓. จัดหมวดหมู่ความคิด คือการนำความคิดที่เลือกสรรแล้วมาจัดหมวดหมู่ โดยรวมความคิดที่มีเนื้อหาคล้ายคลึงกันเข้าไว้ในกลุ่มเดียวกัน ความคิดใดมีเนื้อหาต่างออกไปก็จัดเป็นกลุ่มใหม่และต้องสรุปใจความของแต่ละกลุ่มเป็นวลีหรือประโยคสั้น ๆ ตั้งเป็นหัวข้อหรือประเด็นให้ชัดเจน หากประเด็นใดสามารถแยกเป็นประเด็นรองหรือประเด็นย่อยลงไปได้ก็ให้แยกไว้ด้วย

๔. ลำดับความคิด คือการนำประเด็นหรือหัวข้อมาจัดเรียงลำดับก่อนหลัง ซึ่งมีวิธีการหลายแบบ เช่น ลำดับตามเหตุผล ตามเวลาหรือเหตุการณ์ก่อนหลัง ตามความสำคัญ ตามทิศทางหรือสถานที่ ลำดับจากส่วนรวมไปหาส่วนย่อยหรือส่วนย่อยไปหาส่วนรวม

๕. ขยายความคิดและตรวจสอบความสมบูรณ์ ขั้นนี้ให้พิจารณาความสมบูรณ์ของประเด็นความคิดที่ได้จัดระเบียบแล้ว หากพบข้อบกพร่องก็ปรับปรุงแก้ไข เช่น อาจเพิ่มหรือรวมประเด็นย่อยบางประเด็นเข้าด้วยกัน ลำดับประเด็นใหม่ เป็นต้น นอกจากนั้นให้พิจารณาขยายความคิดด้วยว่าในแต่ละประเด็นจะให้รายละเอียดแค่ไหน และอย่างไรจึงจะสามารถขยายความได้ชัดเจนถูกต้อง

๖. การเรียบเรียงเนื้อหา รายงาน ขั้นตอนการเรียบเรียงเนื้อหา รายงานเป็นตอนที่ยากที่สุด ผู้เขียนต้องอาศัยความสามารถทางการใช้ภาษาไทยในการเรียบเรียงเนื้อเรื่อง ใช้ความสามารถในการลำดับความคิดให้เป็นเรื่องน่าสนใจมีวิธีการ ดังต่อไปนี้

๖.๑ วิธีการเรียบเรียง สิ่งสำคัญในการเรียบเรียงเนื้อหาของรายงานหรือภาคินพนธ์ คือ การเรียบเรียงตามโครงเรื่องวางไว้ และจัดลำดับข้อความให้ต่อเนื่องกัน โดยตลอด ทั้งนี้ต้องใช้ความรู้และความคิดเป็นของตนเองนอกเหนือจากเนื้อหาในบัตรบันทึกที่ใช้อ้างอิงประกอบอีกด้วย ไม่ควรคัดลอกเนื้อหาจากบัตรบันทึกมาปะติดปะต่อกันจนจบ โดยเฉพาะเนื้อหาที่เป็นอัญพจน์ หนึ่งข้อความตอนใดที่ใช้เนื้อหาจากบัตรบันทึกไม่ว่าเป็นรูปของการย่อความ ถอดความ หรือคัดลอกข้อความมาอ้างอิงประกอบจะต้องแจ้งเอกสารที่ใช้อ้างอิงไว้ในรายการอ้างอิงด้วย ในบางครั้ง ผู้เรียบเรียงจะมีปัญหาในการเรียบเรียงความรู้ ความคิดข้อมูลต่างๆ ที่ค้นคว้ามาได้ให้ผสมกลมกลืนกับความคิดเห็นของตน จึงเสนอว่าข้อความตอนใดที่จะต้องคัดลอกข้อความหรือเสริมความคิดเห็นของตนให้มีน้ำหนักขึ้น ก่อนถึงข้อความดังกล่าวควรกล่าวนำเป็นการเกริ่นไว้ก่อน เพื่อป้องกันมิให้ข้อความของผู้เรียบเรียงรายงานหรือภาคินพนธ์กับข้อความที่ยกมาต่างคนต่างอยู่ ขาดความน่าอ่านไป นอกจากนี้ ในการเขียนรายงานหรือภาคินพนธ์ ควรใช้ภาษาหรือสำนวนโวหารเป็นของตนเองใช้ประโยคสั้นๆ ให้ได้ใจความชัดเจน สมบูรณ์ ตรงไปตรงมาไม่ว่าจะกวหรือกำกวม ตัวสะกดการันต์จะต้องถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ละเว้นการใช้ภาษาฟุ่มเฟือย การเล่นสำนวน หรือการย้าคำย้าความโดยไร้ประโยชน์ หรือข้อความซ้ำซากที่เขียนไว้แล้วในตอนอื่นๆ ละเว้นการใช้ถ้อยคำย่อ ยกเว้นคำซึ่งเป็นที่ยอมรับกันอย่างเป็นทางการแล้ว เช่น พ.ศ. ร.ศ. ตลอดทั้งการแยกคำด้วยเหตุที่เนื้อในบรรทัดไม่พอหรือหมดเนื้อที่ในหน้าหน้านั้นเสียก่อน เช่น ไม่แยกคำว่า “ ละเอียด ” ออกเป็น “ ละ ” ในบรรทัดหนึ่ง ส่วน “ เอียด ” อยู่อีกบรรทัดต่อไปหรือหน้าต่อไป

๖.๒ ขั้นตอนการเรียบเรียง

๖.๒.๑ จัดบัตรบันทึกให้เป็นหมวดหมู่ เรียงตามลำดับหัวข้อในโครงเรื่อง ดังตัวอย่างตัวอย่างการเรียงบัตรบันทึกสำหรับเรียบเรียงเนื้อหา

๖.๒.๒ ในแต่ละหัวข้อ เรียงบัตรบันทึกตามลำดับความคิดที่จะเน้นเนื้อเรื่องในหัวข้อนั้นๆ

๖.๒.๓ เขียนรายงานหรือภาคินพนธ์โดยใช้วิธีการเรียบเรียงในข้อ ๕.๑

๖.๒.๔ เมื่อเขียนรายงานฉบับร่างเสร็จแล้วพิจารณาอ่านและทบทวนแก้ไข ปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อเรื่องให้มีส่วนประกอบครบ คือ ตอนนำหรือบทนำ เป็นการกล่าวถึงความสำคัญ ความหมายหรือภูมิหลังของเนื้อเรื่องที่เขียน ตอนตัวเรื่อง คือ เนื้อเรื่องที่ผู้เขียนจะแสดงให้เห็นผู้อ่านเข้าใจหรือรับทราบ และตอนลงท้ายหรือบทสรุปซึ่งเป็นตอนสรุปความคิดเห็นและบางประการ เมื่อพอใจแล้วก็นำไป

๖.๒.๕ เขียนรายงานหรือภาคินพนธ์ตัวจริง ควรดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

๖.๒.๕.๑ ศึกษารูปแบบของรายงานหรือภาคินิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของเนื้อหา ซึ่งจะครอบคลุมวิธีการเขียนรายการอ้างอิงด้วย

๖.๒.๕.๒ คัดลอกเนื้อหาของรายงานหรือภาคินิพนธ์ด้วยลายมือที่ชัดเจนอ่านง่าย เป็นระเบียบ หรือพิมพ์ให้เรียบร้อย ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความถูกต้อง การเว้นระยะ การจัดหน้า ตามรูปแบบใน ข้อ ๖.๒.๕.๑ ความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยด้วย

๗. การรวบรวมบรรณานุกรมท้ายบท

๘. การเลือกรูปเล่มรายงาน การจัดรูปเล่มของรายงาน การเสนอรายงานโดยเฉพาะรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรนั้นผู้ทำรายงานจะต้องคำนึงถึง การจัดรูปเล่ม และ การจัดเรียงลำดับส่วนประกอบต่างๆ ของรายงานด้วย เพื่อเป็นที่สนใจน่าอ่านและน่าเชื่อถือ

๑. ส่วนประกอบของรายงาน

มีวิธีนำเสนอในรูปแบบที่ได้มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วยสำคัญดังนี้

๑.๑. ส่วนประกอบตอนต้น หมายถึง ส่วนหน้าหรือส่วนต้นของรายงานที่จะนำผู้อ่านเข้าสู่เนื้อหาของรายงานประกอบด้วย ส่วนย่อยๆ ได้แก่

๑.๑.๑ ปกนอก (cover) อาจเป็นกระดาษสีน้ำตาลหรือปกที่สถานศึกษากำหนดให้ใช้

๑.๑.๒ หน้าปกในเป็นหน้าที่ให้รายละเอียดเกี่ยวกับรายงานซึ่งมีข้อความดังนี้

- ชื่อเรื่องของรายงาน
- ชื่อผู้จัดทำรายงาน
- ชื่อวิชาที่เรียน
- ชื่อภาคเรียนและปีการศึกษาที่เสนอรายงาน
- ภาคเรียนและปีการศึกษาที่เสนอรายงาน

๑.๑.๓ คำนำ ได้แก่ข้อความซึ่งผู้ทำรายงานต้องการชี้แจงให้ผู้อ่านได้ทราบวัตถุประสงค์ของการทำรายงาน ขอบเขต เนื้อหาของรายงานวิธีการศึกษาค้นคว้า อาจมีคำกล่าวขอบคุณผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำรายงานด้วย

๑.๑.๔ สารบัญคือบัญชีรายการสำคัญๆ ที่ปรากฏในรายงานเช่นคำนำสารบัญเนื้อเรื่องซึ่งแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่และหัวข้อย่อยรายการ โฉมบรรณานุกรม ฯลฯ พร้อมระบุเลขหน้าที่รายการนั้นๆ ปรากฏในรายงาน

๑.๑.๕. สารบัญภาพรายงานบางฉบับมีภาพถ่าย แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ ฯลฯ ประกอบเรื่องเป็นจำนวนมาก ผู้ทำรายงาน อาจทำสารบัญภาพไว้ด้วยเพื่อความสะดวกของผู้อ่านโดยบอกชื่อของภาพ และระบุหน้าที่ภาพปรากฏแต่ถ้ามีภาพประกอบ ๒-๓ ภาพ ก็ไม่จำเป็นต้องทำสารบัญภาพ

๑.๒. ส่วนที่เป็นเนื้อหาหมายถึงส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องของรายงานที่ได้ค้นคว้ามาแล้วโดยผู้ทำรายงานนำมาเรียบเรียงใหม่นั้นว่า เป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุด ส่วนนี้ประกอบด้วยรายการต่างๆ ได้แก่

๑.๒.๑ ส่วนบทนำข้อความในส่วนนี้เป็นการนำผู้อ่านเข้าสู่เรื่องราวโดยการเรียกความสนใจหรือให้เหตุผลที่มาหรือ ประวัติความเป็นมาของเรื่องที่จะนำเสนอต่อไป

๑.๒.๒ ส่วนที่เป็นเนื้อหาเป็นการเสนอเนื้อหาของรายงานตามลำดับ โครงเรื่องที่วางไว้อาจแบ่งเป็นบทเป็นตอนตามเหมาะสม นอกจากนี้อาจมีภาพประกอบตารางหรือข้อความในอัญประกาศที่คัดมาหรือข้อความที่ต้องการอ้างอิงรายละเอียด ดังกล่าวจะนำเสนอไว้ในส่วนนี้

๑.๒.๓ ส่วนสรุปเป็นข้อความที่รวมสรุปผลของการศึกษาค้นคว้าอาจรวมข้อเสนอแนะความเห็นหรือปัญหาต่างๆ ที่ผู้ทำรายงานคาดว่าจะประโยชน์ต่อผู้อ่าน

๑.๓. ส่วนประกอบตอนท้าย คือ ส่วนที่รวบรวมแหล่งข้อมูลที่น่ามาประกอบการเขียนรายงานหรือภาคผนวกอาจมีรายการอื่นๆ ที่น่าสนใจบางเรื่องที่ไม่อาจนำไปรวมไว้กับส่วนอื่นๆ ของรายงานส่วนประกอบตอนท้ายประกอบด้วย

๑.๓.๑ บรรณานุกรม เป็นส่วนที่สำคัญยิ่งส่วนหนึ่งเนื่องจากเป็นรายการที่แสดงหลักฐานประกอบ การศึกษาค้นคว้า รายการบรรณานุกรมนิยมจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้เขียนหนังสือหรือผู้เขียนบทความ ถ้ามีรายชื่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เรียง ลำดับ ภาษาไทยมาก่อนกรณีที่มีรายชื่อวัสดุสารสนเทศประเภทอื่น เช่น สื่อโสตทัศนวัสดุย่อส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นจำนวนมาก อาจจัดเรียงรายชื่อวัสดุสารสนเทศแยกตามประเภทของวัสดุฯ ก่อนและหลังจากนั้นจึงนำมาจัดเรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่งอีกครั้ง

๑.๓.๒ ภาคผนวก คือรายการที่ผู้ทำรายงานต้องการเสนอเพิ่มเติมนอกเหนือจากส่วนที่เป็นเนื้อเรื่องเนื่องจากรายการนั้น ไม่เหมาะที่จะเสนอแทรกไว้ในส่วนเนื้อหาแต่มีความสัมพันธ์และช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องดีขึ้น เช่น ตัวเลขสถิติ แบบสอบถามตาราง ลำดับ เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

๑.๓.๓ อภิธานศัพท์ คือรายการอธิบายความหมายของคำที่ปรากฏในรายงานมักจะเป็นคำเฉพาะสาขาวิชาหรือ คำท้องถิ่น ในภาคต่างๆ ซึ่งผู้อ่านรายงานอาจไม่คุ้นเคยมาก่อน จึงควรนำมาอธิบายไว้ท้ายรายงาน

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , สำนักงาน . (๒๕๔๓) . การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (๒๕๔๕) . แนวปฏิบัติงานการจัดการศึกษาของสถานศึกษานิเทศก์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

_____. (๒๕๕๐) . แหล่งเรียนรู้โรงเรียนดีใกล้บ้าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสนาธรรม.ดริ บุญชู.

(๒๕๔๘) . “การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา” วารสารวิชาการ. ๘ (๑)

(มกราคม ๒๕๔๘) : ๒๓ – ๓๑.

นันทนิจ เทียงพูน โภค. (๒๕๕๑) . “การพัฒนาสภาพแวดล้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนวัดเปรมประชากร” วารสารวิชาการ. ๑๑ (๔)

(ตุลาคม-ธันวาคม) : ๒๕ – ๓๕.

เนาวรัตน์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์. (๒๕๔๔) “แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสร้างเพื่อเด็กมิได้สร้างเพื่อใคร” .

วารสารวิชาการ. ๔ (๑๒) (ธันวาคม ๒๕๔๔) : ๒๖ – ๓๓.

เลขาธิการสภาการศึกษา , สำนักงาน . (๒๕๕๐) การจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อผู้แต่ง : นายอาคม นามสกุล : จันตะนี

ตำแหน่ง : ครู กศน.ตำบล
ปฏิบัติงานประจำ กศน. อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี

การศึกษา :

พ.ศ. ๒๕๔๖ ปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต (นศ.บ.)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. ๒๕๕๖ ปริญญาโท บริหารการศึกษา (M.ed)

มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

ที่อยู่ : ๕๕/๓๖๕ หมู่ที่ ๓ ตำบลบางโพธิ์เหนือ
อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ๑๒๑๖๐

เว็บไซต์ : <http://www.bangphonua.com>

ผลงาน : คู่มือการใช้คอมพิวเตอร์พื้นฐาน และอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุง)
รายวิชา Internet กับการเรียนรู้ไร้พรมแดน (ทร๐๒๐๑๓)
รายวิชา การเดินสายไฟฟ้าในอาคาร (อช ๐๒๐๒๒)
รายวิชาอิเล็กทรอนิกส์และวงจรไฟฟ้า (พว๐๒๐๐๑)
แผนการสอนรายวิชา Internet กับการเรียนรู้ไร้พรมแดน (ทร๐๒๐๑๓)
แผนการสอนรายวิชา ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาต่อ (พต๑๒๗๙๕)